

252. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet, houdende naturalisatie van *Karoline Katharina Bertha Adam* en 18 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.
's-Gravenhage, den 24 Januari 1940.

WILHELMINA.

252. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Karoline Katharina Bertha Adam* en 18 anderen, die aan Ons het verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in artikel 2 genoemden voor zooveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* n°. 204);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Karoline Katharina Bertha Adam*, geboren te *Weenen (Duitschland)* den 30 Augustus 1886, pensionhoudster, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;
- 2°. *Kurt Arno Bauer*, geboren te *Katernberg (Duitschland)* den 26 Juli 1905, controleur bij de mijnen, wonende te *Ubach over Worms*, provincie *Limburg*;
- 3°. *Georg Albert Hanszen*, geboren te *Oldenburg (Duitschland)* den 14 April 1916, tuinman, wonende te *Numansdorp*, provincie *Zuidholland*;
- 4°. *Albert Philipp Hirsch*, geboren te 's-Hertogenbosch (*Noordbrabant*) den 20 Juni 1912, winkelbediende wonende te *Rijswijk*, provincie *Zuidholland*;
- 5°. *Josef Hoppstein*, geboren te *Stolberg (Duitschland)* den 17 December 1902, rijwielhandelaar en -hersteller, wonende te *Schiedam*, provincie *Zuidholland*;
- 6°. *Meta Elisabeth Krüger*, geboren te *Bremen (Duitschland)* den 10 Februari 1889, zonder beroep, weduwe van *Johannes Robert Schlegel*, wonende te 's-Gravenhage, provincie *Zuidholland*;
- 7°. *Anna Helena Bernhardina Langenbrink*, geboren te *Ameloe, Vreden (Duitschland)*, den 12 Mei 1915, verpleegster, wonende te *Losser*, provincie *Overijssel*;
- 8°. *Julie Lisette Auguste Lohrmann*, geboren te *Menden (Duitschland)* den 5 April 1879, leerares, wonende te *Enschede*, provincie *Overijssel*;
- 9°. *Eduard Karl Meisel*, geboren te *Weenen (Duitschland)* den 22 Juli 1910, winkelbediende, wonende te *Zeist*, provincie *Utrecht*;

- 10°. *Jeanne Renée Morard*, geboren te *Montezillon (Zwitserland)* den 29 Maart 1886, leerares, wonende te *Heemstede*, provincie *Noordholland*;
- 11°. *Edith Rosa Olga Regelsberg*, geboren te *Weenen (Duitschland)* den 11 Januari 1913, zonder beroep, wonende te *Kaatsheuvel*, provincie *Noordbrabant*;
- 12°. *Alexander Sachs*, geboren te *Semarang (Nederlandsch-Indië)* den 18 September 1900, employé, wonende te *Batavia (Nederlandsch-Indië)*;
- 13°. *Kurt Leodegar Sander*, geboren te *Ober Ingelheim (Duitschland)* den 29 December 1905, procuratiehouder, wonende te *Bloemendaal*, provincie *Noordholland*;
- 14°. *Pieter Franz Voogt*, geboren te *Djeboes (Nederlandsch-Indië)* den 8 April 1917, werkmán bij de Staatsspoorwegen in *Nederlandsch-Indië*, wonende te *Batavia (Nederlandsch-Indië)*;
- 15°. *Maria Wittmann*, geboren te *Zwettl (Duitschland)* den 18 October 1903, dienstbode, wonende te *Bloemendaal*, provincie *Noordholland*;
- 16°. *Minna Wonsack*, geboren te *Tarputschen, Kadszgen (Duitschland)*, den 6 December 1905, dienstbode, wonende te *Baarn*, provincie *Utrecht*.

Artikel 2.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, vierde lid, onder 3°, der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* n°. 204), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Clemens Johannes Bernardus Borcharding*, geboren te *Noordwijkerhout (Zuidholland)* den 3 Mei 1912, landarbeider, wonende te *Noordwijkerhout*, provincie *Zuidholland*;
- 2°. *Jan Brückner*, geboren te *Zwijndrecht (Zuidholland)* den 29 Maart 1911, tuindersknecht, tijdelijk gemeentebode, wonende te *Zoeterwoude*, provincie *Zuidholland*;
- 3°. *Heinrich Cuvelier*, geboren te *Datteln (Duitschland)* den 19 Mei 1914, loodgieter, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

Artikel 3.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie,

252. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten ¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van *KAROLINE KATHARINA BERTHA ADAM* en 18 anderen moge de ondergeteekende het volgende aanteekenen.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 1°, is van Oostenrijksche herkomst. Zij is sedert 1922 in Nederland gevestigd en is voornemens hier te lande te blijven wonen. Te zamen met een Nederlandsche drijft verzoekster een pension, uit de opbrengst waarvan zij op voldoende wijze in haar onderhoud kan voorzien. Zij kan als ingeburgerd worden beschouwd.

De in artikel 1 onder 2° genoemde verzoeker is geboortig uit *Katernberg (Duitschland)*. In 1908 kwam hij, drie jaar oud, met zijn vader herwaarts. Sedertdien heeft hij onafgebroken in

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Nederland gewoond. Hij is gehuwd met een vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw en heeft twee zoons, die beiden hier te lande zijn geboren. Drie zusters verkregen de Nederlandsche nationaliteit door huwelijk. Als mijnwerker-controleur bij de mijn Julia voorziet verzoeker in het onderhoud van zich en de zijnen.

De uit Oldenburg (Duitschland) afkomstige verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 3°, is sedert Januari 1929 in Nederland woonachtig en kan als ingeburgerd worden beschouwd. Zijn moeder is thans gehuwd met een Nederlander, terwijl een zuster eveneens door huwelijk de Nederlandsche nationaliteit heeft verkregen. Als tuinman in dienst van een particulier voorziet verzoeker in zijn onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 4°, is hier te lande geboren uit Duitsche ouders. Van zijn geboorte tot 1929 woonde hij in Nederland. Hij vertrok toen naar Duitschland ten einde zich voor zijn vak te bekwamen. In Juni 1933 vestigde hij zich wederom hier te lande en is thans voornemens in Nederland te blijven wonen. Een zuster is bereids tot Nederlandsche genaturaliseerd. Als winkelbediende in een warenhuis verdient verzoeker het brood.

De in artikel 1 onder 5° genoemde verzoeker is geboren te Stolberg (Duitschland). Als tien jaar oude knaap naar Nederland gekomen, woont hij thans bijna zes en twintig jaren in Nederland. Uit zijn huwelijk met een van oorsprong Nederlandsche vrouw werden hier te lande twee kinderen geboren. Verzoeker kan als ingeburgerd worden beschouwd. Twee van zijn zusters verkregen de Nederlandsche nationaliteit door huwelijk. Hij heeft zich als zelfstandig rijwielhandelaar en -hersteller gevestigd en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en de zijnen voorzien.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 6°, geboren te Bremen (Duitschland), kwam omstreeks 1922 met haar echtgenoot en haar twee zoons naar Nederland. Ook na het overlijden van haar man is zij hier te lande blijven wonen. Zij is aan Nederland gaan hechten. Haar beide bovengenoemde zoons zijn bereids tot Nederlander genaturaliseerd. Uit eigen middelen voorziet verzoekster in haar onderhoud.

De in artikel 1 onder 7° genoemde verzoekster, van Duitsche herkomst, vertoeft sedert Mei 1931 in Nederland. Zij gevoelt zich ingeburgerd en wenscht hier te lande te blijven wonen. Als kloosterzuster (ziekenverpleegster) is zij werkzaam in een gesticht voor zieken en ouden van dagen. Haar zuster is met een Nederlander gehuwd.

De te Menden (Duitschland) geboren verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 8°, woont reeds nagenoeg 56 jaren in Nederland. Zij heeft een Nederlandsche opvoeding en opleiding genoten en is onder meer in het bezit van de akten M.O. Duitsch A en B. Drie zusters en twee broeders bezitten de Nederlandsche nationaliteit. Verzoekster is als leerares verbonden aan het gemeentelijk lyceum te Enschede.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 9°, geboren te Weenen, kwam omstreeks 1919 met een kindertransport herwaarts en werd bij pleegouders opgenomen, alwaar hij is gebleven tot medio 1924. In dien tijd bezocht hij hier te lande de lagere school. Na van 1924 tot 11 November 1932 in het buitenland verbleven te hebben, heeft hij zich op laatstgenoemden datum voorgoed in Nederland gevestigd. Hij kan als ingeburgerd worden beschouwd. Verzoeker, die voornemens is na naturalisatie tot Nederlander met een Hollandsch meisje in het huwelijk te treden, is werkzaam als winkelbediende.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 10°, bezit de Zwitsersche nationaliteit. In 1912 vestigde zij zich in Nederland, waar zij sedertdien steeds heeft gewoond. Aan de Rijksuniversiteit te Leiden heeft zij in de Fransche taal gestudeerd en de akten M.O. Fransch A en B behaald. Thans is zij als leerares verbonden aan het Christelijk lyceum te Haarlem. Door werkring en omgang met Nederlanders gevoelt zij zich aan Nederland gehecht. Zij is voornemens hier te lande te blijven wonen.

De in artikel 1 onder 11° genoemde verzoekster is van Oostenrijksche herkomst. Sedert 1921 verblijft zij hier te lande bij

pleegouders. Zij kan geacht worden te zijn ingeburgerd. In haar onderhoud wordt voorzien.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 12°, is Nederlandsch onderdaan en geboren te Semarang. Hij heeft steeds op Nederlandsch grondgebied gewoond. In Nederlandsch-Indië zoowel als hier te lande heeft hij de school bezocht. Hij is gehuwd met een vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw en heeft een dochter, die in Nederlandsch-Indië is geboren. Verzoeker gevoelt zich tot het Nederlandsche Staatsburgerschap aangetrokken. Werkzaam bij een te Batavia gevestigde levensverzekeringmaatschappij heeft hij een bestaan voor zich en de zijnen.

De in artikel 1 onder 13° genoemde is geboren te Ober Ingelheim (Duitschland). In Augustus 1930 vestigde hij zich in Nederland, waar hij sedertdien steeds heeft gewoond. Zijn beide hier te lande geboren zoons krijgen een Nederlandsche opvoeding. Als procuratiehouder bij een papierhandel voorziet verzoeker in het onderhoud van zich en zijn gezin.

De in artikel 1 onder 14° genoemde verzoeker is Nederlandsch onderdaan. Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië d.d. 19 November 1922, n° 4, werd hij met Europeanen gelijkgesteld. Verzoeker is in Nederlandsch-Indië geboren en heeft werk bij de Staatsspoorwegen in dat gewest.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 15°, van Oostenrijksche herkomst, vestigde zich in April 1930 in Nederland. Zij zou gaarne hier willen blijven wonen. Als dienstbode voorziet zij in haar onderhoud.

De in artikel 1 onder 16° genoemde verzoekster, van Duitsche herkomst, is sedert October 1930 in Nederland woonachtig. Zij gevoelt zich ingeburgerd en is voornemens hier te lande te blijven wonen. Zij is werkzaam als dienstbode.

De verzoeker, genoemd in artikel 2 onder 1°, is in Nederland geboren uit het huwelijk van een Duitschen vader en een van oorsprong Nederlandsche moeder. Sedert zijn geboorte heeft hij onafgebroken in Nederland gewoond. Hij ontving een Nederlandsche opvoeding en vervulde militairen dienst in het Nederlandsche leger. Twee zusters verkregen de Nederlandsche nationaliteit door huwelijk. Als bloemistknecht voorziet verzoeker in zijn onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 2 onder 2°, is hier te lande geboren en getogen. Zijn vader was van Oostenrijksche, zijn moeder van Nederlandsche herkomst. Hij heeft steeds in Nederland gewoond, heeft in het Nederlandsche leger gediend en gevoelt zich Nederlander. Verzoeker is voornemens met een Nederlandsche in het huwelijk te treden. Hij is werkzaam als tijdelijk bode in dienst van de gemeente Zoeterwoude.

De in artikel 2 onder 3° genoemde verzoeker is geboren te Datteln (Duitschland). In April 1919 kwam hij, vier jaar oud, met zijn ouders herwaarts. Sedertdien heeft hij steeds in Nederland gewoond. Hij kreeg een Nederlandsche opvoeding, bezocht hier te lande de lagere school en diende bij de Nederlandsche weermacht. Hij kan geacht worden in geest en leven Nederlander te zijn geworden. Als loodgietersknecht verdient hij het brood.

Het wil den ondergeteekende voorkomen, dat de in artikel 2 genoemde verzoekers met het oog op richtige nakoming van de dienstverplichtingen voor naturalisatie tot verminderd bedrag, onderscheidenlijk kosteloze naturalisatie, in aanmerking mogen worden gebracht.

Ten aanzien van allen, met uitzondering van de in artikel 1 onder 10° genoemde verzoekster, geldt, dat zij, hetzij omdat zij thans geen nationaliteit hebben, hetzij omdat zij hun nationaliteit door de voorgestelde naturalisatie zullen verliezen, niet een dubbele nationaliteit zullen hebben.

Laatstgenoemde verzoekster moet om de Zwitsersche nationaliteit te verliezen na de totstandkoming van de naturalisatie tot Nederlandsche een verklaring afleggen, dat zij afstand doet van het Zwitsersche Staatsburgerschap. Zij heeft zich daartoe bereid verklaard.

De Minister van Justitie,
P. S. GERBRANDY.